NĂM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2062

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL
1924

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ SÁU 29 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI	Phủ, Sở phải lại hỏi các tỉnh hàng số tiền bằng số tiền	Ngoài Đông-dương	Giới và Giấy Tây-ký	Bắc-kỳ, Trung-kỳ	Nam-kỳ, Lào, Pháp và các thuộc địa khác	Ngoại-quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00	
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F.H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Dễ thường lại phật thánh gì giáng-sinh đấy chăng ?

Mới dây ở nhà thương Phủ-lý, có một người đàn bà đẻ một đứa con trai rất là lạ, bản báo đã in cả cái ảnh của đứa bé ấy để độc-giả được rõ sự thực. Nghe đâu như khi đẻ đứa bé ấy, thiên hạ lấy làm kỳ dị, cho là phật giáng sinh, kéo nhau đến xem là [illegible] được có hơn một ngày một đêm, đến sau giờ sáng hôm thứ sáu thì chết, cho nên việc ấy đến bây giờ đã người lạnh đi, không còn ai đã-động đến nữa : mà việc hoang-đường quái-dản, không cần phải biện bác tự nhiên ai cũng biết là việc hư không. Nếu mà thằng bé còn sống thêm được ngày nào, thì tất là người này nói thế này, người khác nói thế khác, bàn tán dồn-đại, rồi lại sinh ra nhiều cái tư-tưởng bậy bạ không hay.

Ở cõi A-đông, cái sự mê tín về cái số mệnh của trời, đã in sâu vào trong óc người ta, từ đời xưa vẫn thế. Xem như ở nước Tàu, từ cuối đời nhà Tấn, Trần Thắng và Ngô-Quảng muốn khởi loạn, làm một tờ thư viết ba chữ «Trần-Thắng vương» rồi nhét vào trong bụng một con cá còn sống mà thả xuống ao; lại sai người học tiếng cáo kêu ở trong bụi, cũng đọc ba tiếng ấy. Vua Cao-tổ nhà Hán, trước khi khởi binh đánh nhà Tấn, cũng giả làm chuyện uống rượu say, đêm đi trên bờ đầm, thấy con rắn trắng nằm ngang đường, dút gươm chém chết, rồi sai một bà già đêm đêm ra ngồi bờ đầm mà khóc rằng : « Con tôi là con Bạch-đế, nay bị con Xích-đế chém chết ». Ở nước Nam ta, thì nhà Lý cũng giả ra chuyện bà già dẫn cẫu tự ở chùa Tiêu-sơn, nằm mộng thấy giao-tiếp với thần, mà sinh ra vua Lý-Thái-tổ; vua Đinh Tiên-hoàng cũng đặt ra chuyện rồng vàng phù mình mà người chủ phải đầu hàng ; vua Gia-long bản triều cũng có chuyện cá voi dội thuyền mà quân giặc không đuổi kịp. Những bậc anh-hùng hào-kiệt thường hay lợi dụng cái lòng mê-tín của nhân dân, mượn chuyện huyền-hoặc dị thường, để cầu cho nhiều người theo giúp. Đó là kể ra giảm ba việc to, còn thì đời nào cũng thế, những người muốn mưu toan việc to, thường hay theo lối cũ mà dùng trí thuật ấy, Lá vì khi ấy công đời chưa mở mang, trí dân còn ngu tối ; cái lòng tin cậy ở mệnh giới, vẫn còn chôn chặt, cho nên thường bị lừa đối mà diễn ra những tấn kịch rất là vô lý mà rất là bi thảm.

Than ôi ! đời này là đời nào ? Bốn bể đã giao thông, năm châu như một nhà, đường học đã rộng, trí người đã mở, cuộc chiến-tranh trong thế-giới, đều đua nhau bằng sức bằng tài, ai hơn thì được, ai kém thì thua, nhẽ hiển nhiên đã bày ra trước mắt. Ngoài những cuộc chiến-tranh bằng gươm, bằng súng, bằng phi-cơ, bằng ngư-đĩnh, lại còn cuộc chiến-tranh bằng công, bằng thương, bằng kỹ xảo, bằng cơ khí, đều là mưới ăn chín nhịn cho nên đua nhau tấn tới mạnh, một bước cũng không chịu thua nhau. Phàm những việc hiện ra trước mắt người ta trong khoảng một thế-kỷ nay, thì đã đủ làm chứng cớ rõ ràng cho ai ai đều hiểu rằng ở cái buổi thế-giới cạnh-tranh, nhân-tài thành tựu, dân-trí khai thông, dân-quyền hưng thịnh này, thì cái lòng tin số mệnh, cây quỉ thần, tưởng nên biến hết đi, mà trong óc người ta, không còn để một tí mầm mống nào về cái tư-tưởng cũ ấy nữa.

Người ta khi thy thai, hoặc cũng có khi vì khi huyết của cha mẹ không thường, mà khi sinh không giống những đứa trẻ khác, tôi đã từng được thấy có người đẻ ra một viên, hình giống cục đá mà mềm, lại có đứa trẻ đẻ ra không có lỗ miệng,có đứa trẻ đẻ ra không có hậu môn,thầy thuốc phải khoét miệng, phải thông hậu-môn rồi sau cũng nuôi được như thường, xem thế thì biết cái chuyện sinh đẻ không thường cũng thỉnh thoảng lại có, chỉ vì xưa kia đường giao thông chưa tiện, tin tức chưa được linh thông, cho nên những việc ấy đều trầm tịch đi, tai không được nghe, mắt không được thấy, cho nên thấy cái gì hơi khác thường một tý, thì đổn đi cho là thần kỳ. Chúng ta may được sinh ở thế-kỷ hai mươi này, những việc lạ như thế, mắt thường thấy luôn, tai thường nghe luôn, việc thằng bé này, chẳng qua cũng chỉ vì khi bẩm thụ khi huyết của cha mẹ có khác thường một đôi chút mà thôi, chớ có lấy gì làm thần kỳ, mà cho là phật giáng, mà kéo nhau đến xem.

Ôi, tự động phù-ngôn, tả đạo hoặc chúng, luật pháp ta xưa kia vẫn thường nghiêm cấm, cũng vì biết cái lòng mê tín của nhân dân, mà dự phòng cái mối nhiễu loạn trong xã hội. Huống chi là chúng ta sinh ra ở đời này, những điều hàng ngày mắt thấy tai nghe, đều là phô bày sự thực cả, há còn nên trông vào số mệnh, tin ở qui thần, theo cái tư tưởng cũ một trăm năm về trước. Gặp những việc như thằng bé mới đẻ đó, tưởng nên hiểu ngay là việc thường có, gác để ngoài tai, mà không nên bàn tán đến nữa làm chi.

H. T. B.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bác-quản xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi bản-quản, thì cho biết cái tờ in ở tờ giấy gói bào, hoặc là gửi cho bản-quản cái giấy quản ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thư-từ hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thêu quê, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quản không biết ai mà trả lời.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 27 Février 1924

Quan Pasquier thăng chức

Quan Pasquier thống-sứ hạng nhì được thăng thống-sứ hạng nhất.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 28 Février 1924

Tiền cước hỏa-xa

Bắt đầu từ ngày 1er mars, tiền cước hỏa-xa tăng lên. Hạng nhất 50% [illegible] hạng nhì 40% [illegible] hạng ba 47% [illegible] và hàng-hóa 25 [illegible].

Việc nước e Hy-lạp

Vì thứ-dân nghị-viện đầu-phiếu ủng-chuẩn khoản án-hoãn việc quyết nghị về cái vấn đề chính-thể, thì mấy người về đảng cộng-hòa đã từ-chức

Tại nguyên-lão nghị-viện

Quan Thượng-thư đã đệ trình nguyên-lão nghị-viện bản dự án tài chánh mà thứ-dân nghị-viện đã ưng chuẩn.

Nguyên-lão nghị-viện bỏ 181 phiếu ủng-chuẩn khoản định rằng lâm nghị-viện không bao giờ được đi công-cán một hạn quá mười tháng, một khoản nói về việc thi-hành mấy bản luật tại Alsace-Lorraine, và một khoản nói về việc lập các tòa thẩm-phán riêng để xét các việc buôn-bán.

Hóa-thị ở Paris

Hóa-thị ở Paris đã mở của riêng cho các tư dương, các thứ dầu và các thứ cao-su. Những người ngoại quốc không có trụ sở ở Pháp, và những người không có tên trong bộ thương mại thì không được dự vào các cuộc giao-dịch ở thị-trường. Các việc giao dịch không được định hạn dài như trước. Về các thứ lúa mì, hiện còn xét xem có nên mở hóa-thị chưa.

Ngân-thị ở Paris

Ngân-thị ở Paris, bắt đầu từ 1er Mars này, sẽ đóng cửa buổi chiều thứ bảy.

Nước Ý với nước Nga

Tin Rome. — Các nhà giám định hải-thuyền hội-nghị đã xong công việc. Hội-đồng ủng-chuẩn bản tờ trình của phụ-ban nói rằng hai nước Ý, Nga không họp ý nhau, vậy không thể lập giao-ước với nhau về cái vấn đề hải thuyền được. Nghe đâu nước Nga đòi rằng cái số chiến thuyền của hai nước được ngang nhau mà số tuyết giáp hạm của nước Nga hơn số 4 o, tức tấn.

Hội-đồng các quan đại-sứ

Hội-đồng các quan đại-sứ đương xét bức thư đáp lại bức thư của nước Đức về việc chế hạn quân bị.

Việc nước Đức

Quan thủ-tướng tuyên-bố cái chánh-sách của tòa nội-các có nói : Nếu nghị-viện công-kích các chỉ-dụ của tòa nội-các trong nghị-viện đã ủy toàn quyền cho tòa nội-các, thì ông sẽ xin giải-tán nghị-viện.

Chánh đảng trung-ương ưng thuận cái chánh sách của tòa nội-các M. Schultz về đảng thứ-dân ưng thuận cái chánh sách [illegible] giao, nhưng ông phản đối việc bãi quân luật.

M. Hergt về đảng quốc-dân xin sửa đổi lại hòa-nghị Versailles.

Việc trong hạt trù-bình

Hội-đồng Tổng-ủy-viên và các nhà buôn gỗ trong hạt trù-bình đã ký giao-ước với nhau về sự nộp gỗ để chi vào bồi-khoản cho đến năm 1925.

Số gỗ nộp không lấy tiền, sẽ tính vào bồi-khoản.

Tại Hội-đồng giám-định

Hội-đồng giám-định thứ nhất đã nhận được bản tờ trình của M. Salter, nói về việc khôi-phục lại nền tài-chánh nước Áo.

Tin Trung-hoa

Ngày 19 Février 1924

Tin Bắc-kinh

Tào-Côn ha lệnh chấn hưng thực nghiệp có nói rằng nước Trung-hoa nước mấy năm nay loạn lạc luôn luôn, nhân dân không được yên nghiệp làm ăn, đường sinh lý rất là tiêu điều, và lại đời này là đời thực nghiệp cạnh tranh, mong những người có trách nhiệm về đường quốc kế dân sinh, phải lưu tâm đến đường thực nghiệp.

Việc điếu-tang ở Hoa-kỳ

Thi-thiệu Cơ (công-sứ Trung-hoa ở Hoa-kỳ) đánh giây thép về ngoại-giao-bộ báo tin của Tuổng-lĩnh Wilson ; ngoại-giao-bộ đánh giây thép cho Thi thay mặt chánh-phủ Trung hoa đến điếu tang.

Vương-khắc-Mẫn xin từ chức

Vương-khắc-Mẫn thấy thời chính gian nan và Tôn-bảo-Kỳ lại ra sức công kích, bởi thế mình không đứng vững, đã làm giấy xin từ chức, nhưng Tào-Côn còn khuyên dụ không cho.

Công-sứ đoàn đối với việc thổ phỉ

Công-sứ các nước hội-nghị, đính sai quan binh chỉ a nhau đi các tỉnh Trung-hoa để khảo sát tình trạng thổ-phỉ

Trù liệu phương pháp để cứu giúp cho dân nghèo trong kinh-kỳ

Nội-các hội-nghị, sai Văn-bảo-Huệ trù liệu phương pháp cứu giúp về đường sinh-kế cho dân nghèo trong kinh-kỳ.

Quốc-vụ-viện giục Vương-chánh-Đình về Bắc-kinh

Quốc-vụ-viện đánh giây thép giục Vương chính-Đình về Bắc-kinh, trù liệu việc Trung-Nga giao thiệp.

Việc chấn tế cho dân Đông-giang

Dân Đông-giang bị cuộc tranh-chiến đã lâu, mấy dây lại bị thủy lụt và tật dịch, tình trạng rất là thảm khổ ; giáo hội đã lập ra cuộc chấn tế, quyên tiền đem ra Hương-cảng mua đồ dự-phẩm, thực phẩm và y phục rất nhiều.

Nguyên nhân về việc hoãn chiến ở Đông-giang

Ở Đông-giang Bắc nay cuộc chiến-tranh đình hoãn lại, là vì liên quân lương thực tiếp tế không đủ, và lại phải phòng mặt Hắc-giang (quân đội Thẩm-hồng-Anh quấy nhiễu), cho nên chưa thể hiệp sức tiến tiến ; quân đội Trần-quỳnh-Minh lương thực thuốc đạn đã thiếu, mà quân sĩ lại bị tật dịch nhiều, cho nên cũng muốn tạm nghỉ cuộc tranh đấu.

KHÍ-CẦU CÓ BUỒNG RỬA ẢNH

Cái khí-cầu không-lồ Z. R. — 1 của Hoa kỳ làm ở xưởng tàu bay Lakehurst (New Jersey, Hoa-kỳ) đã gần xong. Ở cái phòng đặt theo sống khí-cầu, có một cái buồng rửa ảnh. Khí-cầu có buồng rửa ảnh như thế thì trong khi đi đường ảnh được tẩm ảnh nào, có thể đem rửa mà phơi ngay, chứ không phải đợi lúc đỗ xuống mới in được ảnh. Những khi khí-cầu bay luôn nhiều ngày không đỗ, thì phi hành-gia có thể đi đến mỗi nơi, lại thả những tấm ảnh của mình ảnh ở nơi đi qua mấy giờ trước xuống để chiếu bóng cho thiên-hạ xem, hoặc đi đến đâu ảnhđược cái gì lại dùng vô tuyến-điện mà gửi cả hình ảnh đi mọi nơi được.

Khí-cầu có một phòng rửa ảnh như thế, ích lợi nhất là trong những lúc chiến-tranh mà muốn ảnh các cuộc trại bên thù để giữ cho bộ tham-mưu bên mình biết.

NƯỚC ANH VỚI TỜ HÒA-NGHỊ VERSAILLES

M. Henderson thượng thư bộ nội-vụ nước Anh diễn-thuyết tại một cuộc hội-nghị bảo-cử có nói rằng cái mục-đích của ông cùng chánh-đảng lao-động là hoãn-cải lại tờ hòa-nghị Versailles.

Tại hạ-nghị-viện, M. Mac-Neil có chất-vấn tòa nội-các về câu nói ấy.

Ông Lloyd Georges bình phẩm việc ấy có nói : Nói về các vấn-đề ngoại-giao, không nên dùng cái tiếng « hoãn cải », tiếng ấy một quan thượng-thư dùng thật là ngu-ngốc. Giả-thử Âu-châu lấy lời nói làm cái phương-châm chánh-sách của nước Anh, thì công-phu điều-đình với các nước cho được ổn-thỏa đều mất tai cả.

HÀI ĐÀM

Ứng khẩu giỏi

Ngày xuân con dại nên chơi xuân còn gì ai. Trong bọn năm người đánh tổ tôm, có một ả ngồi cuối cạnh ông X, hai chơ ngồi-văn thì u. Chẳng rõ ông X. có biết rằng ả chơ cây ấy không mà đến khi ông rút cây ngũ-văn ra đánh cho ả ù. A mừng rú lên mà rằng : « Khen cho con. . . . . »

Ông X. nghe thấy, biết là ả lỡm, liền đáp : « Và bây giờ. . . . »

Trong đám có người chỉ nghỉ, nên đến khi ả vơ tiền, ả lại nói : « Khen cho con mất tinh đời. »

Ông X. lại ngâm : « Và bây giờ mới thấy đây, mà lòng đã rắp những ngày một hai. »

Kh S.

LỜI ĐÀN BÀ

Cách xài tiền không có nghĩa lý

Nhân ngày xuân thong thả, chị em bạn đôi ba người ngồi họp chuyện với nhau, tôi nói : Tết Nguyên-đán năm nay trời tạnh ráo, người buôn kẻ bán đều tiện nghi cả, có vẻ hớn hở vui hơn các năm trước nhiều. Bà Ý nói : Một địp tết rồi mà nghe ra nhiều nhà phàn nàn than thở hao tổn mang công vướng nợ theo tết, bà còn nhắc đến tết. — Tôi cười nói rằng : cái đó tại mình rộng tiêu, chớ tùy gia phong kiệm, ai bắt buộc gì mà ta thân đó vào ? Bà Ý nói : đã đành rằng là thế, thế mà không bắt buộc cũng như bắt buộc, vì xung quanh bị mặt bốn bề toàn là người ăn chơi rã rả, tính không tiềm-nhiễm sao đăng ; nghe đàn một cô nào đó, làm một sỏ nào, đến tháng lĩnh hồng 27 đồng về đến nhà, bà mẹ hỏi thì chỉ còn 2 đồng mất hào thôi, lấy làm lạ, có thưa rằng : « Chị em rủ đi mua đồ tết hết, một áo cẩm-nhung, một quần cẩm-châu, một đôi giầy hạ, một hộp nước hoa, một cái khăn choàng đầu, nên chỉ còn bấy nhiêu. » Lại một thầy cũng bốn năm chục, lại chỉ sắm đặng cái áo sa-tanh, lót mùi tường-vi, tra hộ khuy vàng khảm ngọc, là vừa xong một tháng bổng ; còn ăn nống, xe tay, xe đạp, rạp hát, cao lâu, chẳng phải là đồ nhịn đi đặng, không vướng nợ làm sao. Một nhà nữa, có hai người con đi làm việc ở tỉnh xa, đến tháng chạp có hẹn với người nhà : để lĩnh bổng gửi về một số bạc 50 đồng cho cha mẹ ăn tết, làm cho nhà ấy trông hóng hóng, tự hai mươi làm đến tối ba mươi, tất niên là tất vọng, có lẽ hai thầy nợ với thầy, có kia cũng một phường chăng ?

Bà A nói : đời này nhiều công-sở dễ làm ra tiền, cho nên cách ăn chơi lệu lồng như thế.

Bà C nói : chẳng phải thế, đồ lỗi riêng cho các cô các thầy đi làm việc hay xài tiền, cũng oan đó thôi, chớ coi ra cái hiện tình xã-hội mình bây giờ, người ở nhà, ở quê mùa, cũng quá vậy, lắm ilm mà chín mà mười, không có cái danh-dự ra giữa đời cho nên không ai biết', chớ thì ăn, thì mặc, phá tiền phá của có phần nào thua kém gì ai, ấy thế đồng tiền bây giờ hay quá, quay như hình chóng chóng, không ở yên đặng một chỗ nào cả, thâu vào buổi mai phát ra buổi chiều, cha thâu con phát, chồng thâu vợ phát, khối lo buổi mất cái công dụng của đồng-tiền đinh trệ như khi trước phải chôn phải cất.

Bà Ý nói : đời này thật sung-sướng nhỉ, nói cho phải, không trách chi họ muốn ăn thức gì, mặc thức gì cũng sắn, không như đôi trước, cách ăn mặc mà cũng hạn-chế, làm dân không đặng đeo vàng, chỉ đeo đồng thôi (tử kim) và bạc mà thôi, thế lựa bằng nhiều tài dùng những thứ không bóng, đến mới hoa hoe cũng không đặng dùng, bây giờ tha hồ, ao tiền vấn mẫu, có bán cũng mua mặc, gan thiên-lôi không bàn, chớ có bán cũng mua ăn, tụ-do khoái lạc, chẳng khổ nỗi ai ngăn cấm. Tôi nghe bảy nhiêu câu chuyện cũng phải trả lời rằng : thế mà cũng khổ đó, đồng tiền khổ, đồng tiền kiếm ra không phải không mất huyết hãn mà tự nhiên nó tới, mình không đổ mồ hôi sôi nước mắt thì tiên-nhân mình cũng phải chịu lao tụy mới có, vậy mà chỉ cung sự phục thực cho sung sướng, không kể nhân nghĩa, để rõ cái phàm mạc sâm nhục cho cam tâm, khổ hối hận về sau, khi đương thời hãy, đong đưa cùng bạn tác, đã biết nỗi khổ ấy đâu, kịp đến biết thì đã vỏ hồ rồi, bởi vậy mà sự dùng tiền phải có đạo lý lắm, phải biết cách tài chánh mới tinh tiết những điều vọng dụng tiêu xài đi đặng.

Đây tôi xin nhắc chuyện năm trước ở Tourane, có quen một bà gọi phu-nhân, ngày thường, qua lại chơi, bà nói chuyện cách tài chánh, sắp đặt trong nhà, rất có trật tự, tính kiểm-ước của người ta, thực người minh thua xa ; bà nói rằng : hai ông bà đều đi làm việc, lương bổng đồ đồng lại, chia ra làm năm phần : hai phần ăn, — một phần để cho con đi học, dầu con còn thơ dại, hai ba tuổi mà cũng phải mỗi tháng để lại số bạc ấy, nếu hoi dứa, bay ba đứa, thì chia ra mỗi cái thùng, có đề tên trên mỗi cái thùng, đến tháng có lệ bỏ vào đó. — Một phần nữa để sắm áo quần, noặc năm tháng ba tháng may sắm một lượt, một phần nữa sẽ chia ra làm hai : một món tiền tạp-phí (tiêu vặt), một món tiền bất thường nữa, nếu trong tháng ấy, tiêu không hết hai số tiền đều bỏ tại một chỗ, khi đến thành số tiền to, thì gửi vào nhà ngân-hàng ; tôi lại hỏi : thế thì tục quí quốc có phải cung phụng cha mẹ không ? Chớ ở bên An-nam chúng tôi, ngày ấy con làm nên, phải lo bề phụng dưỡng cha mẹ, nếu không thì làng họ chê là người thất hiếu.

Bà nói : có, có lắm, trừ ra những nhà sang giàu không phải gởi cho cha mẹ, chớ nhà thường dân, cha mẹ già yếu, không làm gì ra tiền đặng, đều phải gởi cả, dầu người con có lòng tốt, là pháp luật cũng bắt buộc, bởi vì những hội bảo công việc ích lợi cho đồng-bào, nghĩa-vụ con phải làm thay, huống hồ cha mẹ ; ấy đồng tiền khéo dùng là thế, đủ ăn tiêu, thừa làm việc phải, không đến tài chánh quẫn-bách.

Ôi ! người ta sở dĩ luyện thành được cái tính cao thượng, là nhờ cái sự ăn tiêu cho có điều độ, nhơn vô hằng sản, tất vô hằng-tâm, người mà không có của thường thì không giữ

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

đặng lòng thường, sự thất-bại khi nào cũng rồi gột theo chỗ cùng-xa cực-dục mà sau thành ra cái tinh vô liêm-sỉ ; đời xưa mà hạn chế sự ăn mặc, cũng một phép trừ bớt cái thói phù-phí vô ích của người đời, ngày nay để cho tự do, thì phải biết cách luân lý tự thân, nếu không nhiều hại lẽ ấy, tự do quá, thì nguy-hiểm cho đường tương lai biết bao.

Đạm-phương nữ-sử.

Cuộc thi thơ

Của Nhà-mạy-Quyển số 61

MDCCCLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây từ Lý Thánh-tông.
Hương hỏa ngạt ngào nơi Hậu Giám.
Cung-tường sừng sực phía Hà-đông.
Bia tàn thừa lại làu rêu biếc,
Hồ trước nguyên còn mạch nước [trong.
Trải mấy xuân-thu đi-tích đề,
Danh thơm muôn thuở nước non Hồng

Đoàn-ngọc Long
25, Ruelle Sinh-từ, Hanoi

MDCCCLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cơ-chỉ từ vua Lý Thái-tông.
Soi khúc Nhị-hà gương nhật-nguyệt,
Bày miền Nùng-lĩnh cảnh quy-mông.
Nam-giao đất cũ người không cũ,
Đông-lỗ trời chung đạo vẫn chung.
Nhẫn hỏi trong bia người giáp-đệ,
Nghìn năm sau mãi thế này không ?

MDCCCXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Rày Lý mai Lê cũng tắc lòng.
Non nước Nam-giao riêng đất khác,
Lửa hương Đông-lỗ lạy trời chung.
Bia đây không tạc bài chim phụng.
Mỗ trước còn vang nước giống rồng.
Sóng gió Tây-âu âm bốn bể,
Đông-kinh vẫn vậc bóng non Đông.

Phạm-khắc-Kỷ
Làng Cát-hạ, Nam-định

MDCCCXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Giám khuê lâu giữa Nhị Nùng,
Lý-đế ra tay xây cột chính,
Lê triều một bụng dựng bia phong.
Rừng nho giải khắp miền thôn-giã,
Bể thánh khơi sâu nhất Á-đông.
Đua nở trăm hoa phong-cảnh thịnh,
Hai đường học giáo đã nên công.

Linh-đạo tiên-nam-hương
11, Rue Résident Miribel, Hanoi

MDCCCXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhà Giám nay dây có phải không ?
Tượng Thánh vàng chưa phai dấu Lý
Bia Nghè đá vẫn vững non Nùng.
Văn-chương gửi lại Nam-phong báo.
Sách vở thu về Bắc-cổ chung.
Những khách làng nho qua của miếu
Mừng mừng, sợ sợ, lại mong mong.

Nguyễn-bính-Hồ
Làng Xối-đông, Nam-định

MDCCCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc Giám nay gương cổ-tích chung,
Nhà tám trăm năm nền đạo - thống
Phố ba mươi sáu nếp nho-phong.
Nhìn bia Tiến-sĩ rêu in biếc,
Đối chữ Khuê-văn bụi lẫn hồng.
Sơn phấn còn toan tô điểm lại,
Làng nho đâu tả Bắc, Nam, Trung?

MDCCCXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có phải đây là quốc-tử không ?
Cột Lý dựng lên nhà triết-học,
Non Nùng vững mãi nếp nho-phong.
Để bi muôn mượn son tô thắm,
Khuê-các còn toan phấn điểm hồng
Nhờ được văn-minh c uông cảnh [tỉnh,
Gọi hồn Hán-tự giấc mơ mòng.

Nguyễn-chế-Khôn, Nam-định

MDCCCXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu tôn-nghiêm mức một vùng.
Từ trước Lý triều xây đắp sẵn,
Về sau bản hạt lửa hương chung.
Văn-minh trở dậu nền Trâu Lỗ.
Thành quách nhân dân giống Lạc [Hồng.
Gồm cả a b cùng hút sắt,
Hỏi này cách tri vẫn trông mong.

MDCCCXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là hơn có phải không ?
Cửa Khổng ba nghìn hiền một đạo,
Thành Hà mấy vạn thánh phù công.
Khói hương trải tự triều Lê Lý,
Khoa bảng truyền theo mạch Nhị [Nùng.
Còn nước còn non còn vẫn-hội,
Miếu còn miền-viễn học còn đông.

Vũ-đình-Trực, Nam-định

MDCCCXCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ còn ghi đạo một dòng,
Cao ngất cung tường nền hẳn vững.
Bày trò bia bảng đầu chưa phong.
Cây già là lộc tinh kim cổ.
Bóng xế gương tà cảnh viễn đông.
Giáo hóa lịch triều bền chặt nhỉ,
Ai ai qua đó nhớ ra không ?

Phạm sĩ Siêu, Phú-thọ

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ	21 độ
15 giờ	23 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy, 1er Mars 1924
A Andrin

Âm-lịch

26 tháng giêng năm Giáp-tí
Ngày tốt : Thiên Thành, Thiên Thọ, Thiên Tài, Nguyệt Tài, Sinh Khí, Minh Đường, Kim Quỹ, Bảo Quang, Ngũ Hợp, Hoạt Diệu, Kiến Nghĩa, Mãn Đức Tinh.
Ngày xấu : Thiên Lao, Thiên Hình, Chu Tước, Thổ Ôn, Thổ Cấm, Thổ Kỵ, Thiên Địa Chuyển Sát, Địa Phá, Hoang Vu, Nguyệt Hình, Nguyệt Hình, Nguyệt Kiến Chuyển Sát.

Giá bạc. — Kể từ ngày 29 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1 2 00.

Điện tin chúc mừng về dịp tết Nguyên-đán. — Nhân dịp tết Nguyên đán vừa rồi, đức Khải-định Hoàng-đế có gửi điện tin chúc mừng quan Tổng-thống Đại-pháp thì nay quan Toàn-quyền có tiếp được điện tin của quan Thượng-thư Thuộc-địa đáp từ như sau này :

« Quan thủ-tướng rất lấy làm cảm-động về những lời chúc của đức Khải-định Hoàng-đế trong dịp tết Nguyên-đán Annam, vậy bản chức nhờ ngài chuyển lời cảm tạ trân thành của quan thủ-tướng và của Chính-phủ cùng Hoàng-thượng. »

Quan Toàn-quyền vào Hà-đông. — Sáng ngày mai, quan Toàn-quyền sẽ vào Hà đông xem xét mấy làng đã cải-lương. Buổi chiều ngài mới về Hanoi.

Quan Khâm-sứ Kinh tại Hanoi. — Quan Khâm-sứ Le Fol ở Trung-kỳ đêu ngày 1er mars sẽ ra Hanoi. Đến ngày 2 mars ngài lại trở về Kinh.

Hội-đồng chính-phủ. — Sáng hôm nay Hội-đồng chính-phủ thường trực đã họp tại phủ Toàn-quyền, do quan Toàn-quyền Merlin chủ tọa. Trong các việc đã xét thì có những việc sau này :

Cho phép M. Robert Crémieux được đăng những bài chữ Anh vào trong tờ báo Pháp của ông tên là « *L'Information d'Extrême-Orient* » ;

Nghị-định đặt lại tỉnh Gò công, Sa-đéc và Hà-tiên ;

Trích hai số tiền 297.000 đồng và 66.000 đồng ở trong kho Dự-bị của Bắc-kỳ ;

Nộp vào kho Dự-bị Bắc kỳ số tiền 26.28 đồng của nhà Văn-hóa Hanoi ;

Sửa đổi lại tờ hợp-đồng ngày 24 avril 1922 của thành-phố Hanoi với công ty điện khí ;

Sắp nhập ngoại châu thành Hải-phòng vào tỉnh Kiến-an ;

Trích ở sổ riêng lấy 12.000 đồng để mua may cho các nhà máy ở Trường-thi ;

Tờ trình của quan Thương-chính tổng-trưởng về việc gạo, lấm, bột xuất cảng ;

Tờ hợp-đồng mua 20 triệu cái nắp sắt để đậy chai đựng rượu Annam cho Bắc kỳ và phía Bắc Trung-kỳ ;

Định giá tiền bán rượu Annam tại Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ.v.v.

Cuộc bay ở trên không. — Nếu chủ nhật này trời tạnh ráo thì ở trường máy bay Bạch-mai sẽ có ba chiếc tàu bay khởi hành, một chiếc do quan tư Glaize cầm máy đưa quan Khâm-sứ Le Fol về Kinh, một cái do quan ba Cassé cầm máy đưa M. Borzeski là kỹ-sư chụp-ảnh và một cái nữa do một viên quản Tây cầm máy. Mấy chiếc tàu ấy sẽ lượn ở trên Huế, Attopeu và Ban-mê-thuột những nơi giáp-giới Ai-lao.

Hạm đội Anh tại Saigon. — Ở Saigon đã lập một hội-đồng để sửa soạn chương-trình hội nghênh tiếp Hạm-đội Anh trong khoảng từ ngày 14 đến 21 mars.

Ngoài những bữa tiệc sẽ mở tại phủ Toàn-quyền, phủ Thống-đốc Nam-kỳ, tại dinh quan Thủy-quân Đô-đốc quan Nguyên-soái Nam-kỳ, tại nhà Xéc binh, thì hội-đồng có định mở những cuộc vui như đá bóng hát tuồng tại nhà hát Tây, nhảy đầm tại tòa Xã-trưởng, vân vân.

Thư-từ gửi qua đường Tây-bá-lợi-á. — Trước khi chiến-tranh thì ở đây vẫn gửi thư từ sang Âu-châu đường bộ được, nghĩa là qua đường Sibérie (Tây-bá-lợi-á) chóng hơn là gửi đường thủy đến mười ngày. Nay sở Điện-báo lại sắp sửa tổ-chức việc gửi thư qua đường ấy như trước, nhưng chưa lấy gì làm chắc lắm. Thư gửi thì phải giản tem như là gửi đi ngoại-quốc theo lệ Vạn quốc. Sở Bưu-điện ở Thượng-hải có nhận gửi thư đi Harbin qua đường Sibérie.

Cứ ngày thứ hai nào ở Thượng-hải cũng có một chuyến đi kịp tới Harbin ngày thứ sáu.

Việc tải thư-từ từ Haiphong đến Hong-kong và từ Hong-kong đến Shanghai đều có tàu chạy luôn, nay từ Haiphong đến Shanghai có thể đi trong 7 ngày được.

Như vậy thì một bức thư bỏ tại Hanoi hay Haiphong ngày chủ-nhật có thể tới Harbin ngày thứ sáu sau mà tiết qua đường Sibérie được.

Ai muốn gửi thư qua đường ấy cũng được, nhưng mất thì sở Bưu-điện không chịu trách-nhiệm. Ở ngoài bì phải đề rõ là « Voie Transibérienne » (đường Tây-bá-lợi-á) ; chỉ những thư từ và cartes-postales mới được gửi đường ấy mà thôi.

Đường này tải thư bây giờ chưa rõ là bắt bao nhiêu ngày. Bởi vậy, sở Bưu điện có nhờ các nhà gửi qua đường ấy dặn những người mình viết thư cho, khi nào nhận được thì gửi cái phong-bì lại rồi cho sở Bưu-điện biết là đi bắt bao nhiêu ngày.

Hội-đồng bầu cử. — Đến ler mars này hồi 9 giờ tại nhà khách-sạn *Hanoi-Hôtel* các nhà dự bầu cùng với mấy ông ra ứng cử đại biểu Pháp cho xứ Bắc-kỳ lại họp một một buổi nữa để nghe các ông diễn-thuyết về việc bầu cử.

Phòng Thương-mại Saigon. — Ngày hôm qua phòng Thương-mại Saigon đã bầu-cử lại tòa Trị sự như sau này :

Hội-trưởng : M. Le Pommeraye
Phó hội-trưởng : M. Daries
Thư-ký : M. Ballous
Thủ-quỹ : M. Lacaze

Tòa Thượng-thẩm. *Một tên cướp phải hai án.* — Tên Ng-v-Liên làm nghề tam tuue cùng đồ đảng vào ăn cướp một nhà ở làng khác. Đến khi quan sở tại đó biết được tên ấy can việc cướp, phái lính cùng lồng-lý đến khám nhà và bắt thì tên ấy chống cự lại. Trước mặt quan thì tên ấy thú nhận có đi ăn cướp, song nhất định không chịu tổ giác những tên đồng đảng. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên ấy 1 năm tù về tội chống cự lại những huyện-phái, 5 năm khổ sai, lại năm quản thúc về tội ăn cướp và bắt tên ấy phải bồi 410 đồng cho nhà bị mất cướp. Tòa Thượng-thẩm y án, nhưng cho tội tù trên hợp với tội khổ sai làm một, nghĩa là chỉ phải chịu 5 năm khổ-sai mà thôi.

Ăn mạng. Có một tên vào nhà chúc ăn trộm, tên Nguyễn-Cát đứng rình dọn lối cẩn đón gánh đánh mấy cái, chẳng may vào chỗ phạm, chết ngay. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Nguyễn-Cát 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 9 tháng tù.

Đánh sóc-đia phải bắt lại không-cự lại. Lũ tên Đỗ-đình-Chuyên họp nhau đánh sóc đĩa, có người tổ-giác, quan phái lính cùng lồng lý đến bắt. Lũ tên ấy xúm nhau chống cự lại, đánh phải mấy người bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Đỗ-đình Chuyên, Bùi - đình - Núi, Phạm Bảo mỗi tên 6 tháng tù, 40 đồng, Đỗ đ nh-Lạc, Lại đĩ-Lập, Đỗ-Bạt mỗi tên 1 năm tù, tên Đỗ-v-Hồ, Đinh-Thích, Phạm Thông, Đinh-văn-Đang mỗi tên 6 tháng tù, tên Mai-Nghĩa 3 tháng tù, tên Hoàng v-Oanh Ng-quang-Bình và Đinh-duy - Phiên mỗi tên 10 đồng và bắt phải liên đới với nhau bồi 185 đồng cho những người bị đánh. Tòa Thượng - thẩm tha cho tên Phiên, tên Thích và tên Thông và y án phạt những tên khác. Về tiền bồi thường chỉ bắt những tên Chuyên, tên Núi, tên Bao, tên Lập, tên Bạt, tên Hồ, tên Nghĩa và Đang phải liên đới với nhau trả mà thôi.

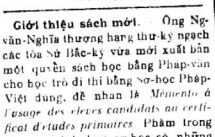
Châu-bố phúc. — Tên Ng-v-Lược trước vẫn nhờ và có là thi La. Sau vì tên ấy cư xử không vừa ý, người có ghét không cho nhờ và nữa. Vì thế tên ấy sinh sự cãi nhau, rồi đánh người có bị thương. Đến khi tên Ng-minh-Sức cũng là châu, bênh có đánh tên ấy thì tên ấy lại đánh bị thương nữa. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng-v-Lược 6 tháng tù và tên Ng-minh-Sức 15 ngày tù án treo. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tù tên Lược và tha cho tên Sức.

Ăn trộm. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Ng-v Chi tức La 1 năm tù về tội ăn trộm và tha cho tên Tr-v-Vét tức Minh cùng can vào việc ăn trộm ấy vì không đủ lẽ. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Ng-v-Chi lên 5 năm tù và y án tha tên Ng-v-Vét.

Tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Đàm-v An 3 năm tù về tội ăn trộm. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp tiền. — Trịnh-văn-Diên là ký rượu phải tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt 1 năm tù, 20 đồng về việc ăn cắp tiền và bắt đền 410 đồng cho bên nguyên thì nay được tha vì xét không đủ chứng cớ

Việc hiếp dâm hoãn lại. — Việc tên Hà-v-Nghĩa ở Sơn-tây bị thưa về hiếp dâm cùng đánh đập một người con gái và vợ là Ng-thị-Yên bị thưa là đồng đảng thì hoãn đến 11 mars 1924 mới xử.

Việt-Nam thanh-niên hội. — Chủ nhật sau là ngày 2 mars ở hội V. N. T. N. sẽ có chớp ảnh xem không mất tiền, bắt đầu từ 3 giờ chiều. Chương trình rất hay, chớp đủ trong hai giờ đồng hồ, chạy bằng cái máy nhớn của hội mới sửa sang. Vậy hôm nay xin mời hết cả các qui-vị hội-viên lại thư ng lắm.

V. N. T. N. H. lai cảo.

Giới thiệu sách mới. Ông Ng-văn-Nghĩa thương hạng thư-ký ngạch các tòa sứ Bắc-kỳ vừa mới xuất bản một quyển sách học bằng Pháp-văn cho học trò đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt dùng, đề nhan là *Mémento à l'usage des élèves candidats au certificat d'études primaires*. Phàm trong chương-trình học sơ-học có những khóa gì thì sách nay cũng tóm lược mỗi khóa là mấy bài, như Âm-tả Pháp-sử, Nam-sử, địa-dư, vân-vân. Pháp-học, toán-học, nông-học, luận-lý, vệ-sinh, vân vân đều có cả. Ở đâu sách lại có lịch thi lịch ta biên từng năm một từ Gia long nguyên-niên đến Khải-định bát niên.

Thật là một quyển sách rất tiện cho các học-sinh lúc sắp thi bằng Sơ-học mà không có đủ thì giờ ôn lại tất cả các môn học được. Sách này in tại Nghiêm-Hàm Ấn-quán giá bán mỗi quyển độ 70. Vậy xin giới thiệu cùng các độc giả được rõ.

Một tiệc mừng. Đến ngày 5 tháng 2 ta tới nơi này, ông Ng-văn-Luận, Ng-văn-Thi, Ng-văn-Vy sẽ đặt tiệc mừng cụ thân sinh ra ba ông năm nay hưởng thọ đã ngoài cửu tuần, vừa được cả triều-đình đặc cách thưởng vinh hàm ngũ phẩm (Hàn-lâm-viện thị-giảng) để bài tạ hoàng ân và chỉ-yết gia-miếu.

Một nhà kiêm ngũ phúc, thật quí hóa lắm thay, vậy bản-quán có lời kính mừng cụ và ba ông.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 27 Février đến ngày thứ bảy 1er Mars 1924

Chuyện rất buồn cười
LE FILON DU BOUIF
Chia làm 5 phần

Nay mai sẽ chớp một phim rất hay mà các rạp chớp bóng Paris rạp nào cũng đã chiếu qua là :

NANOUCK, L'ESQUIMAU

Sau chuyện
BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ
sẽ chiếu đến chuyện
HAI MƯƠI NĂM VỀ SAU

CỨ BUỔI CHIỀU THỨ TƯ, VÀ BUỔI SÁNG CHỦ-NHẬT, THÌ ĐỔI CHƯƠNG-TRÌNH

Tòa án Đại-hình. — Hôm qua mới gần 7 giờ chiều, Tòa án Đại-hình mới xét xong việc âm sát người Khách chủ hiệu buôn bán ở Haiphong và tuyên án phạt tên Phạm-v-Long, tên Ng-v-Phiên tức Quát là hai tên đầy tớ phải tội xử tử, tên Trương-duy-Miện tức Ký là đồng đảng việc âm sát ấy phải khổ sai chung thân, tên Trương duy-Miện tức Nhơn, tức Ba, cũng là đồng đảng, phải 20 năm khổ sai và 10 năm biệt xứ, tên Trương-v-Suy tức Hai là đưa xin thuốc mê và chứa tiền ăn cắp phải 10 năm khổ sai và 10 năm biệt xứ, tên Ng-hữu-Công là khán hộ cấp thuốc mê cho bọn ấy phải 4 năm tù.

Đêm hôm 24 décembre 1923, tàu *Aurigny* của công-ty Năm-sao dậu ở Haiphong mất cắp 234 lăm vải trắng, phần nhiều là vải chở cho hiệu Gô-đa mà đều có dấu riêng. Vải mất cắp đáng giá 1.200 đồng. Xem ra thì kẻ gian dùng kim bẻ cửa khoan dây tàu vào ăn trộm rồi xếp thuyền chuyên đi.

Cách 9 ngày sau tàu ấy lại mất trộm vải như lần trước. Vải mất lần này đáng giá 1500 đồng. Lần sau này bắt được kẻ gian phi là vì chúng vô ý. Ngày hôm trước hôm mất trộm người ta thấy chúng cheo thuyền lượn chung quanh tàu. Tư hôm mất trộm thì không thấy thuyền ấy nữa. Mấy hôm sau sở Mật-thám truy tầm bắt được tên Phạm-văn-Đam và Phạm-văn-Hoạc.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
3697

sb 66

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu - thuyết cũng được, mà cho là trinh - thám tiểu - thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư !

Mụ khẽ tiếng mà rằng :

— Bác La-tư ơi ! Tôi có thể mách bác một cái cách kiếm tiền nhẹ lắm, nhưng chẳng hay gan bác thế nào.

Tôi giả đò hốt hoảng mà rằng :

— Thế à ?

Mụ nói :

— La-tư ! Bác cũng không phải là người ngu.

Tôi nói :

— Thông minh vốn chẳng bằng ai, nhưng ngu ngốc thì cũng không đến nỗi . . .

Mụ nói :

— Bác có phải là người trong hội Dung-bảo không ?

Tôi nói :

— Phải ! Vào hội ấy thì chóng phát tài tư ? Họ còn bắt tôi xuất tiền ra để mua súng đấy !

Mụ nói :

— Phát với chẳng phát. Không khéo thì chết toi !

Tôi nói :

— Tôi chết thì tôi cũng giết được mấy đứa người nước Anh tôi mới nghe.

Mụ lại ghé gần vào tôi mà rằng :

— Nếu có người mật báo cho chính-phủ nước Anh, thì tất là được thưởng to, chưa biết bao nhiêu mà kể.

Tôi hầm hầm nổi giận, đứng phắt ngay dậy, mụ kéo áo tôi lại mà rằng :

— Bác La-tư ơi ! Bác cũng xuẩn lắm ! Đức-quốc với bác thì có ăn gì. Bác còn ít tuổi, chưa hiểu thấu việc đời, nay nói ái quốc, mai nói ái quốc, chẳng qua là những câu nói ngu xuẩn cả. Bao giờ các bác có tuổi, bấy giờ các bác mới biết dại. Tôi thường nghe người nào nói trung quân ái quốc, kẻ kia nói bảo-chủng ái-quốn, chẳng qua là những câu sáo-ngữ, những chuyện thường-đàm, nghe mà chán lắm ! Thế giới ngày nay chỉ lấy nhiều tiền làm hơn cả, trong tủi đã rich tiền, thì nước nào là nước chẳng ở được. Bốn phương đâu chẳng là nhà, lọ là Đức-phương đâu chẳng là quê-hương. Tôi nay cũng nghèo, mà bác thì cũng túng, thế thì ta gi ta không cùng nhau hợp lực, mặt cáo cho chánh-phủ nước Anh.

Tôi đứng phắt dậy mà rằng :

— Thôi xin bà ! Bà buông tha cho tôi đi. Tôi không muốn để những câu chuyện ấy vào tai, vợ thì cũng yêu thật, tiền thì cũng qui thật, nhưng việc ấy thì không thể sao được !

Thấy mụ ta nhỏm dậy, dường như còn muốn kéo tôi ngồi lại. Tôi vùng ra chực đi, mụ lại nói :

— Bác thật còn trẻ người non dạ, chưa biết lo xa. Thì bác hãy cứ ngồi xuống đây, tôi nói cho bác nghe đã. Nếu bác chịu nghe lời tôi nói, thì có phải chỉ trong một tháng, vợ chồng sẽ được cùng nhau sum họp, tinh nhân lại gặp tinh-nhân, hoa xuân đương lại nhị ngày xuân còn dài, vui vẻ biết là ngần nào ! Nếu không thế, bác để cho người yêu của bác nghe tin bác chết, chẳng qua là những câu nói ngu xuẩn đời nửa đoạn, gối chiếc chăn nửa đơn, cực lòng người ta biết thế nào ; cùng nhau thề thốt đã nhiều, những điều vàng đá phải điều nói không...

Tôi nói :

— Thôi xin bà, bà đừng nói nữa. Nếu bà còn nói nữa thì cái thân bà cũng chưa chắc đã an toàn. Song chuyện đâu bỏ đấy, tôi không nói đâu.

Mụ cũng giả đò làm ra dáng giận dữ mà rằng :

— Bác thật là người hèn nhát, không có can đảm. Nói thực thì chẳng nghe, việc phát tài thế mà bỏ thì tiếc quá, vả chăng chỉ có tôi với bác hai người ta biết với nhau mà thôi, người ngoài còn ai biết mà sợ.

Tôi cầm lấy mũ mà rằng :

— Thưa bà. Thôi xin chào bà nghỉ lại, tôi về

Bấy giờ mụ ta dường như cũng đã có lòng tin, bèn đến trước gương bôi tóc, rồi nói :

— Bác La-tư ạ ! Giá vì phòng bác không có cái có tinh-nhân ở nước Đức, thì câu chuyện chúng ta bàn, may ra có lẽ cũng xong.

Tôi nói :

— Không khi nào ! Không khi nào !

Bấy giờ tôi ra về, mụ cũng không lưu nữa. Tôi bước ra khỏi cửa, thở được cái không-khí ở ngoài đường, mới nghĩ mà hú vía. Bụng bảo dạ mình thoát thân miệng cọp, cũng là may lắm. Con mụ ấy trước nói lấy ắc động mình, sau lại lấy tài đi mình, thế mà mình không sa vào cạm cũng là nhờ có thiên mệnh vậy. Nhưng lần nào may ra mà thoát, đã chắc lần sau thế nào. Đến khi về đến nhà tôi bèn nói chuyện bết cho Cách-tư-thắc nghe. Cách-tư-thắc cũng lấy làm lo lắm.

Cách-tư-thắc nói :

— Con mụ ấy thật là một con rắn độc, khó mà tránh được nó đấy. Tôi biết nó đã hơn mười năm nay rồi, con ác-phụ ấy nó xem người tính lắm, hễ mất một cái, giả thật nó biết ngay. Ngày nay mà thoát khỏi miệng hùm, tử đây phải già ý đề phòng, chớ có sơ suất. Nó như con chó săn, con hổ dữ, không bắt được người là nó không thôi !

Tôi nói :

— Thôi thì giờ chiều nào che chiều ấy, biết đâu mà lo cho hết được.

Đến khi trong cửa hàng đã vắn khách rồi, tôi bèn đi tắt đến chỗ Câu-lạc-bộ của anh tôi. Ngồi đợi một lát, thấy anh tôi đến. Tôi trông mặt anh tôi, biết ngay là việc không xong rồi. Anh tôi vào xong, đóng kín cửa lại, rồi nói :

— Cập-mai hiền-đệ hỡi ! Việc bỏng bét mất rồi, nói thế nào thì nói, nhất định họ cũng không chịu tin cho. Mình nói thật quả vạn, mà quan Tướng-quốc ngài cứ lắng hỏ như không vậy. Lát lát ngài lại móc tôi lấy đồng-hồ ra xem, tỏ ra ý không muốn lưu mình nữa. Ta nói đoạn, thì ngài đáp : « Mấy lời chỉ-giáo, thiêm-chức xin muôn đội ơn lòng, nhưng từ rày về sau, xin ông đừng đem những chuyện ấy nói đến tai thiêm-chức nữa ». Sau ta lại toan nói cho hiền-đệ được vào yết-kiến, nhưng ngài cứ gạt đi không nghe. Hiền-đệ có biết ngài dặn ta về bảo hiền-đệ câu gì không ?

Tôi nói :

— Biết thế nào được.

Anh tôi nói :

— Quan tướng quốc hỏi thăm hiền-đệ, rồi nói : mùa đông đã đến rồi, hiền-đệ cứ nên đi săn đi thôi, ngài chúc cho hiền-đệ đi sẽ được may mắn !

Tôi nói :

— Câu nói cũng nghe được ! Ý nói tiêu-đệ không nên dự đến quốc-sự đấy.

Anh tôi nói :

— Phải !

Anh tôi nói đoạn, bèn móc vào túi áo lấy tờ Văn báo ra xem. Tôi thở dài mà rằng :

— Lúc này có khác gì xuống sông với người chết đuối. Muốn vớt nó lên, nhưng nó lại ôm ghì lấy cổ mình, nó lôi mình xuống, nó kéo mình xuống, để cho chết cả đôi. . .

(Còn nữa)

Bổ chính

Tiểu thuyết « Đá-biết tuổi-vàng » số 64 đăng trong kỳ báo 2078 ra ngày thứ hai 25 février 1924, cột thứ năm, giòng thứ 29, thợ xếp chữ bỏ sót một câu ; vậy nay bổ chính lại cho đúng.

« Lúc nào anh đi thì anh ghé vào chơi tôi đã ! nhà tôi cũng gần đấy ».

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY ĐỘC VÀNG
Máy mỏ-neo, 15 chân-kính
Mặt và kim có thể đạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

Nhà máy đúc kèm ở Quảng-yên (Fonderie de Quảng-yên) cần dùng những cái máy, thợ điện và thợ tiện.
Hỏi tại nhà máy kèm ở Quảng-yên.

Cần dùng nhiều CAI ĐẦU THỰC GIỚI để đi làm trong miền Thanh-hóa.
Hỏi tại bản-quán, từ 3 giờ đến 6 giờ chiều.

防海內河
泰金號正
茶名子獅
Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.
Xin nhắn cho kỹ các hiệu chè : **KIM-THÁI** hiệu sư tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu ký-lân và **LÂM-MẬU**, tam-kỳ, ngũ-phúc, tam-nguyên.
Các thứ chè nào bản-hiệu thử nào **cũng có thưởng cả.**
KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3
2103

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có tăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại mất thì-giờ bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì cần nhìn rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trèng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Khi xét hỏi thì hai tên ấy thú ngay có ăn cắp vải của tàu ấy và lại cung cho Lê-v-Huỳnh tức Huyền là đứa đồng dảng và tên Ng-văn-Kiều tức Ba Đen là đứa oa trữ với ăn cắp. Sở mật-thám đến khám nhà tên Ba-Đen hiện bắt được tang vải ăn cắp của hiệu Gô-đa. Hỏi tên Huyền và tên Ba-Đen cũng đều thú nhận cả.

Đến khi quan dự-thẩm hỏi thì lũ can phạm đều phản cung cả và đều khai rằng bị sở mật-thám tra khảo đau nên phải thú liều.

Trong những dứa can phạm chỉ có tên Huyền trước đã can án năm lần về tội ăn trộm và có thể bắt đi biệt xứ chung thân được.

Lúc bản báo ấn hành thì tòa còn đang xử.

Việc người đàn bà bị chết kẹp ô-tô. — Bà lão già 60 tuổi bị nạn ô-tô ở đường Phủ-lý mà bản báo đã nói trong số trước thì nay Tòa án đã cho chôn.

Lấy trộm của chủ. Quan hai Finideli và cô Lê-thị-Vi 20 tuổi nhà ở ngõ hàng Bún trình rằng tên Khoa là bồi ăn cắp mấy cái quần áo giá 29 đồng và hai cái giấy bạc một trăm rồi trốn đi mất.

Việc bà lão chết bỏng. Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở Cảm đã cho đem tử thi bà lão bị chết bỏng ở ngõ Bourrin vào nhà thương để khám nghiệm.

Chết trong bóp. — Chiều thứ tư trước, linh tuần-cảnh qua hàng Đồng thấy một người say rượu nằm trên hè, đưa vào bóp hàng Trống, đến sáng hôm qua thì thấy người ấy chết ở trong bóp.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống — Ngày thứ sáu 29 février 1924 :

Buổi chiều nước đứng con.
Nước xuống 10 phân vào hồi 11 h 50 buổi sáng.
Ngày thứ bảy 1er mars 1924 :
Nước lên 29 phân vào hồi 30 phút buổi sáng ;
Nước xuống 8 phân vào hồi 10 phút buổi chiều.
Ngày chủ-nhật 2 mars 1924 :
Nước lên 30 phân vào hồi 1 h 39 buổi sáng ;
Nước xuống 8 phân vào hồi 1 h 4 buổi chiều.

Chủng dậu — Ngày thứ tư ở hạt Hàng-kinh có 2336 người lại chủng đậu.

Sổ số lấy đồ chơi. Hội Nhạc-tây ở Haiphong đã đặc cách được phép mở cuộc sổ số lấy đồ chơi để lấy tiền quyên cho hội ấy. Số vé phát hành ban là 6000 mà mỗi vé bán 1 đồng. Ban trị-sự và trông nom về cuộc sổ số có những ông sau này chịu trách-nhiệm : MM. Sauvaire hội-trưởng hội Nhạc làm chánh hội-đồng ; Bernard, phó hội-đồng ; Bouvier, thủ-quỹ.

Đến 1 mai 1924 mở số, sẽ có quan Đốc-lý thành-phố kiêm đốc. Những vé được trúng mà hạn trong một năm không lại lĩnh đồ thì sẽ thuộc về hội được hưởng.

Đi đâu mất ? Cô Ng-thị-Cúc 14 tuổi, là con gái bà Ng-thị-Tư ở phố Khách số nhà 21, tự nhiên bỏ nhà đi đâu mất từ chiều ngày thứ tư trước. Bà Tư đã có đơn trình tại sở Cảm.

Đánh rơi. Cuộc vui của hội Quân-cộng hội-tinh mở tại nhà hát lớn tối thứ tư có người đánh rơi một cái cúc ở tay áo hình như bằng vàng. Cái cúc ấy hiện nay đã để ở sở Cảm.

Giải vé Pháp. — Theo như giấy đi tàu và lệnh của tòa-án thành Marseille, Lisutaud đã phải giải xuống tàu *Linois* của hãng *Chargeurs Réunis* để đưa về Pháp. Cùng chuyến ấy còn có bốn tên phạm nhà binh cũng phải giải về Pháp.

Điên. Một người đàn bà tên là Bùi-thị-Tế, 35 tuổi, đất đìu ba đứa con lên 2, 3 và 8 tuổi, lang thang đi ở đường Bonnal vào hồi 19 giờ ngày hôm qua và chực ra sông Bonnal tự tử. Xét ra thì thị Tế có bệnh điên.

Một người đàn bà nữa, chưa rõ căn cước, cũng có bệnh điên, đi lang thang ở phố Commerce thì linh tuần-cảnh đã giải vào sở Cảm.

Ăn cắp đồng. — Đỗ thị-Phúc và Phạm-thị-Mông cùng làm nghề cu-ly ở Lạc viên đã phải bắt tống giam về việc hai thị ấy đồng tình ăn cắp hai lá đồng của sở La-nhiên (Ateliers Maritimes).

Chó phải giết chết. — Mười bảy con chó bắt được ở Ngoại-châu ngày hôm kia thì ngày hôm nay có lệnh của quan thầy đem giết chết cả.

Chó cắn. — Ng-văn-Đang 10 tuổi, nhà ở ngõ 54 phố Belgique bị một con chó của người thợ nề tên là Ban cùng ở ngõ ấy cắn trọng thương ở đùi chân trái. Người có chó đã phải phạt và con chó đã đưa đi xét nghiệm.

HẢI-DƯƠNG

Cái nạn hàng ngày. — Sáng thứ tư vừa rồi một chiếc ô-tô trong có quan chánh văn-phòng Alberti ngồi khi qua cầu Hải-dương xong thì nổ bánh, xe đụng vào một cái nhà, phải một người đàn ông và một người đàn bà đứng đó bị thương. Hai người ấy đều phải khiêng vào nhà thương Hải-dương cả.

PHÚ-THỌ

Ma to gỗ lớn. Vừa đây ở một làng thuộc phủ Lâm-thao có một người đàn bà góa chết từ hôm mồng một, nhưng còn quan trong nhà tế lễ ăn uống hôm 12 mới chôn. Hỏi ra thì làng ấy tục lệ xưa nay vẫn nặng, mà lại phần nhiều những nhà có của lại ganh nhau làm ma to trả nợ miệng làng để lấy tiếng, nhà nào nghèo thì chịu nợ dần cả đời. Từ hôm chết, đến hôm đem chôn không ngày nào là không chết thêm vài ba trâu năm bảy lợn, mà chỉ riêng trong làng ăn uống với nhau thôi, ngày nào cũng tế lễ linh đình đông như đám khao vậy ; người ta nói rằng những tiền rượu cũng tốn đến vài trăm đồng, và lại một bữa cơm tạm mở đất trước ngày tống táng thịt hai trâu 5 lợn, còn những ngày khác thì không kể xiết được. Nhưng cũng may cho cái làng ấy, là người chết ấy lại chết về mùa rét nay chờ vào mùa viêm-nhiệt, chưa biết trong làng lại chết lấy thêm có đến trăm trâu nghìn lợn nữa cũng nên.

NAM-ĐỊNH

Một vở kịch sắp diễn. — Bản quán tiếp được bài sau này gửi đăng báo :

Chi hội T. B. K. N. C. T. T. T. đương luyện tập tại hội quán phố Jules Ferry để diễn một vở kịch mới, nhan đề là « Ân nghĩa lưỡng toàn » của hội viên chi hội ấy soạn ra. Các nhà tài tử thì toàn chọn trong các nhà đại thương cùng các viên tòng sự trong các sở công-thương. Lại được mấy bà đã am hiểu về nghề đ ễn kịch cũng nhận đóng giúp nhiều vai. Nay mai bà con ta trong tỉnh lại được hưởng một cuộc vui ít có.

P. L. lai cảo

THÁI-NGUYÊN

Thưởng hàm. Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng chánh cửu-phẩm văn-giai : M. Hứa đức - Tài, chánh-tổng tổng Phương-vi, Thượng-châu, Đình-hóe.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Nguyễn-quang-Thai, chánh-tổng tổng Hoàng-đam, phủ Phổ-yên ; Nguyễn-văn-Huyến, lý-trưởng xã Kha-nhi, phủ Phú-bình ; Mã-văn-Tinh, phó-tổng tổng Dinh - biên - Trung, châu Dinh-hóa ; Lương - đức - Trung, lý-trưởng xã Phương-vi-Thượng, châu Dinh - hóa ; Dương - văn - Hậu, lý-trưởng xã Yên-thuận, huyện Đại-từ ; Nguyễn - hữu - Sắc, phó - tổng tổng Hoàng-đàm, phủ Phổ-yên ; Dương-như-Tuấn, lý-trưởng xã Đình-kiều, phủ Phú-bình.

Thăng tùng cửu-phẩm đội-trưởng : M. Mã công-Bộ, tổng-đoàn, quán xã Đình-biền, châu Đình-hoa ; Ma-thinh-Hoanh, xã đoàn xã Đình - biên-Thượng, châu Định-hóa.

Thăng tùng cửu-phẩm đội-trưởng : M. Nguyễn-khắc-Nho, tuỳ-phái ở toà Sứ tỉnh, quán xã Cốt-ngạch, tổng Hoàng-đàu.

THÁI-BÌNH

Thưởng hàm. — Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng hàm hàn - lâm viện - đãi - Chiếu : M. Nguyễn-văn-Khê, tú-tài, giáo-sư chữ nhọ ở Thái-bình, quán xã Tu-quan, huyện Nam-trực, (Nam-định).

Thăng chánh bát-phẩm văn-giai : M. Đinh-văn-Hoàn, chánh-tổng tổng An-bồ.

Thăng tùng bát-phẩm văn-giai : M. Nguyễn-ngọc-Toàn, chánh-tổng tổng Hồi-khuê.

Thăng chánh cửu-phẩm văn-giai : MM. Nguyễn-xuân-Tạo, nguyên tổng sư ; Nguyễn-văn - Phiêu, chánh-tổng tổng Y-đôn ; Trần Giai, phó-tổng tổng Tân-an ; Phạm-văn-Lang, phó-tổng tổng Cát-đàm.

Thăng tùng cửu - phẩm văn-giai : MM. Nguyễn - Hai, phó - tổng tổng Lương-xá, huyện Phụ-dực ; Trần-hữu-Bỵ, phó-tổng tổng Thái-phụ, huyện Vũ-tiên ; Đỗ-Tích, lý-trưởng xã Nội-làng-huyện Thư-trì ; Phạm - đình-Khiêm, lý trưởng xã Tân-mỹ, huyện Thư-trì ; Nguyễn-Quỳnh, lý-trưởng xã Bát-trung Nội, phủ Kiến xương ; Nguyễn - văn - Toại, lý - trưởng xã Nghĩa-môn, phủ Kiến-xương ; Ng.-đình-Kiên, lý-trưởng xã Đông-hàn, huyện Diên-hà ; Nguyễn-hữu-Lang, lý-trưởng xã Nghi-phu, huyện Quỳnh-côi ; Vũ-văn-Ham, lý-trưởng, xã Hyha, huyện Quỳnh côi ; Đào-văn-Mẻ, lý-trưởng xã Nghĩa-trinh, huyện Thụy-anh ; Vũ-đức Rì, lý-trưởng xã Roan-đông, huyện Tiền-hải ; Nguyễn-duy-Xoang lý-trưởng xã Nam-da, huyện Quỳnh - côi ; Vũ-hữu - Ngôn, lý-trưởng xã Mai trang, huyện Quỳnh-côi ; Lại-đức-Trọng, chánh hương-hội xã Niêm-hạ, phủ Kiến-xương ; Nguyễn-tác-Si, phó-tổng tổng An-lạc, phủ Tiên-hưng.

Thăng tùng cửu-phẩm đội-trưởng : M. Nguyễn-viết-Hoàn, xã Đông-trung, phủ Kiến-xương.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Thời-tiết. — Được mươi bữa nay, từ đầu trung-tuần tháng giêng trở đi, tiết trời đã ra về mùa xuân, không nóng bức như bữa thượng-tuần nữa. Thời tiết thuận-hòa như thế là may, nếu mà mưa nắng thất thường chắc không khỏi phát sinh ra những chứng bệnh như Đậu-mùa, cảm-mạo v. v.

Chết trôi. Hôm 25 février mới thuộc về giang-phận làng Cổ-hiền người ta trông thấy một cái tử-thi một đứa trẻ mười bốn mười lăm tuổi. Lý dịch làng sở tại báo quan Phủ đến khám, người bang cận ở đấy khai rằng : thằng ấy là trẻ chăn trâu, nó cùng với hai đứa trẻ khác nằm ngủ trên đồng mỏ cạnh bến sông, trong lúc đem khuya canh vắng, chẳng biết mê ngủ thế nào đến nỗi tr xuống sông mà chết đuối. Tội nghiệp !

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Thứ năm vừa rồi bản hội diễn tích hát TUẦN-TỴ mới 8 giờ rưỡi tối đã bán hết vé, nhiều ngài đi xem phải trở về không, vậy đến chủ nhật 2 mars này bản hội lại đem diễn lại, mời các ngài đến xem sớm kẻo hết chỗ.

Bán vé từ hồi thứ bảy và chiều chủ nhật.

Tối thứ sáu 29 février 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
TRỊNH HIẾU VẸN TOÀN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
THẤT HIỀN QUYẾN
(Trẻ-con diễn)

Đáng lẽ diễn Cửu-mỹ-đoạt-phu tiếp theo tối thứ bảy trước vì một lẽ riêng phải hoãn đến thứ bảy sau.

Tối thứ bảy 1er mars 1924
KIM-NHAM
Mời các ngài đến nghe hát chèo ! Từ đầu đến cuối toàn giọng hát chèo ! Đào Tửu đông vui đáo điển.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không phải vẽ những hình lạ, làm như có mấy thứ thuốc trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng mười, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chỉ phê rằng :
Chiếu nay đại-thần được phóng sắc MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tặng ngự dùng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phẩm thị gởi cho qui được phòng chế-tạo để tỏ thành-ý.
Khâm thử.

以嘉其製藥有功於民用阿魏七日內大熱丸金銀花解毒丸治療各種瘡毒及一切內外諸症

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và tự-chuốc cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài cuối.

No 70

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một nữ nhân đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỏa-hào xác-hèo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bình-như-hành nói :

— Chúng tôi đây đối với quan *Sơn* tướng-công, không phải là niên-gia, cũng không phải là cố-cựu, chỉ nghe tiếng *Sơn* tiểu-thư có cao-tài, được thiên-tử sủng-ái, không biết thật giả thế nào, muốn đến thử tài. Nào ngờ chẳng may gặp lúc nàng bị bệnh, tất nàng không chịu ra tiếp-kiến chúng tôi nào, nếu vậy chúng tôi đến cũng vô-ích !

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Cứ lời ngài nói thì là đi không may, không được gặp nàng, nhưng cứ như ý tiểu-tăng thiển-ngu thì vì nàng bị bệnh mà không được gặp, chính là một cái may cho hai ngài đó !

Yến-bạch-hạm hỏi :

— Không được gặp sao lại bảo là may ?

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Không được gặp càng khỏi tức-giận, há chẳng phải là một cái may hay sao !

Yến-bạch-hạm nói :

— Chẳng lẽ gặp nàng lại đến nỗi có sự tức-giận hay sao !

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Hai ngài không phải người ở bản-xứ đây, không được biết việc *Sơn* tiểu-thư.

Bình-như-hành nói :

— Chúng tôi người ở phương xa, thật quả không biết, xin sư-phụ chỉ giáo cho,

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— *Sơn* tiểu-thư năm nay 16 tuổi. Mặt hoa da ngọc, chẳng nói làm chi, tài cao học rộng, chẳng nói làm chi. Chỉ hiềm một nỗi nàng rất kiêu-ngạo, hễ hợp ý nàng thì nàng tiếp-kiến một cách rất ôn-hòa, mà không hợp ý nàng thì nàng làm cho tàn-tệ. Các ngài là người có tài-học, không đến nỗi ngu-đần, mà đến xin thơ thì nàng còn làm cho một vài bài tứ-tế ; chứ nếu hình-dung thô-tục, hoặc đặc-cán-mai thì dẫu con quan thượng-thư tể-tướng mặc lòng, nàng chẳng nể chi. Người cao thì nàng phóng bút viết một bài thơ chế-nhạo người cao, người lùn thì nàng phóng bút viết một bài thơ chế-nhạo người lùn, làm cho người phải uất lên mà chết mới nghe ! Những cách độc-ác như thế, phỏng hai ngài có còn muốn được gặp nữa hay không ? Bởi vậy tiểu-tăng mới dám bảo rằng chẳng thà không gặp, càng khỏi tức-giận.

Yến-bạch-hạm nói :

— Những kẻ ngu-xuẩn bất-tài, đến mà bị nhục, cũng chẳng là chi, nhưng chẳng biết mỗi khi có người đến xin thơ, nàng có chịu ra tiếp-kiến hay không ?

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Nàng sợ gì mà chẳng ra tiếp-kiến ! Nàng dẫu là một người con gái xinh-đẹp, nhưng vẫn cậy mình có tài, bất-cứ người nào, nàng cũng tiếp-kiến. Trong khi tiếp-kiến, nàng nghiêm nét mặt mà giảng-đàm, không hề có chút e-lệ. Nếu ai dám dở giọng bỡn-cợt thì nàng đã có cái roi Kim-như-ý của thánh-thượng ban cho. Nàng sẽ đánh vỡ đầu ra, dẫu chết cũng không tội-vạ. Bởi vậy ai vào yết-kiến nàng, cũng đều run sợ, không dám càn-dỡ chút nào. Tha-hồ nàng bình-phẩm nhân-vật, đem người ta làm cái trò đùa.

Bình-như-hành nói :

— Nàng chế-nhạo chẳng qua chỉ chế-nhạo những hạ-đẳng, còn như các bậc tấn thân văn-sĩ thì khi nào dám khinh-nhờn.

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Nàng chẳng nể ai đâu. Hai ngài chớ tưởng là tiểu-tăng nói dối, để tiểu-tăng thuật một chuyện cho hai ngài nghe. Hôm trước có một chàng công-tử con quan Đô-đường họ *Ô*, đã tập-ấm được tuyển vào chức nho-học-chính-đường, có biện một lễ rất hậu. Lại có mấy phong thư giới thiệu cùng *Sơn* tướng-công, xin vào yết-kiến *Sơn* tiểu-thư, nhờ tiểu-thư để giúp cho một bài thơ để khắc biển hoành. Hai ngài nghĩ như thế này thì *Sơn* tiểu-thư có độc-ác hay không ? *Ô* công-tử hình-dáng xấu-xa, bị *Sơn* tiểu-thư phỏng bút viết một bài thơ chế-nhạo, làm cho *Ô* công-tử cắm-cúc bội phần. Hai ngài thử nghĩ *Ô* công-tử đầu bất-tài, cũng là con quan Đô-đường, chịu sao được những sự cảm-tức ấy, mới nói trả lại mấy câu, *Sơn* tiểu-thư cho là dở giọng bỡn-cợt, liền gọi người mở cửa *Ngọc-xích-lâu*, lấy cái roi Kim-như-ý, định đánh chết *Ô* công-tử mới nghe. May mà *Sơn* tướng-công nể mặt quan Đô-đường họ *Ô*, giữ không cho đánh, rồi bảo người nhà thu cho *Ô* công-tử chạy. Đến ngày hôm sau, *Sơn* tiểu-thư lại dâng một đạo sớ, nói *Ô* công-tử dám tự-tiện vào *Ngọc-xích lâu* dở giọng bỡn-cợt, không phải là « Nho giả khi tượng ». Thánh-thượng nổi giận, đình trí tội rất nặng. May mà quan Đô-đường họ *Ô* có người tâu xin, mới được phạt lương 3 tháng, vì cái tội không biết dạy con ; còn *Ô* công-tử phải giáng làm chức chủ-bạ. Hai ngài thử nghĩ *Sơn* tiểu thư như thế, còn ai dám coi thường bay không ? Bởi vậy tiểu-tăng dám bảo rằng được gặp nàng lại không bằng không gặp là hơn !

Yến-bạch-hạm hỏi :

— *Sơn* tiểu-thư làm bài thơ chế-nhạo *Ô* công-công thế nào mà *Ô* công-tử đến nỗi cắm-cúc ?

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Bài thơ ấy truyền-tụng, ai nghe cũng phải bật cười. Tiểu-tăng cũng có sao được một bản, để tiểu-tăng đem ra đây cho hai ngài xem, xem có bật cười hay không !

Yến-bạch-hạm nói :

— Nếu vậy hay ! Nếu vậy hay ! Xin người cho xem !

Phỏ-huệ hòa-thượng đi vào trong phòng, lấy bài thơ ra trao cho hai chàng mà bảo rằng ;

— Đây ! mời hai ngài xem !

Yến-bạch-hạm và *Bình-như-hành* xem xong, vỗ tay cả cười mà bảo nhau rằng :

Câu văn viết đùa mà rất tài-tình ! Cứ như thế này thì *Ô* công-tử xiết bao nỗi căm-tức !

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Từ khi *Ô* công-tử bị việc ấy thì thiên-hạ lấy làm khiếp-sợ, không mấy người dám đến xin thơ xin văn. Hai ngài nghe chuyện ấy, còn muốn xin vào yết-kiến hay thôi !

Yến-bạch-hạm cười mà rằng :

— *Sơn* tiểu-thư dám cản-đỡ, đem người ta làm trò đùa, chẳng qua là chưa gặp những tay chân-chính tài-tử đó mà thôi. Để ngày mai chúng tôi đến, sẽ làm cho *Sơn* tiểu-thư bị một bữa hổ-thẹn, rồi sư-phụ xem.

Phỏ-huệ hòa-thượng lắc đầu mà nói rằng :

— Hai ngài dẫu cậy mình có cao-tài, nhưng bảo rằng muốn làm *Sơn* tiểu-thư bị một bữa hổ-thẹn thì thiết-tưởng khó lắm !

Bình-như-hành nói :

— Sao sư-phụ biết là khó ?

Phỏ-huệ hòa-thượng nói :

— Tiểu-tăng nghe nói khi *Sơn* tướng-công còn ở trong triều, thánh-thượng đã sai các quan Hàn làm đến để thi tài với nàng, nhưng không có ai địch nổi. .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Bắt được một sòng bạc. — Bữa hôm 24 février sở Phòng-thành có bắt được một đám bạc, con bạc cũng khá đông; khi họ nghe tin có lính đến vây bắt, thôi thì người chạy ngược, kẻ chạy xuôi, người chun xuống bếp, kẻ trèo lên tra, diễn thành một tấn náo-kịch đủ cả các vai trò! vô-số là đào với kép!!

Đến lúc đã trốn sạch rồi, chỉ còn trơ trọi một đống lù lù đen nằm trên cái chõng nhỏ, dở ra xem thì té ra một cặp! ngủ say tít! Đánh thức mãi mới lại tỉnh. Cái cặp ấy là một anh đàn ông có vợ, một chị đàn bà có chồng mà cũng vào hạng trung-lưu cả. Đã ghê cho cái va cờ bạc chưa?

Ngạch Tòa sứ. — M. Ngô-lục Thao Thông-ngôn tòa sứ Đồng-hới có giấy đổi vào tòa sứ Darlac. M. Hồ-sĩ-Liên ở Darlac đổi ra Đồng-hới thay cho M. Thao.

TOURANE

Quang cảnh trong thành-thị. — Trong khoảng một năm nay, xem quang cảnh thành-thị ta càng ngày càng thêm sinh sắc thực nên mừng cho cuộc tương lai:

Một là công việc của sở Công-chính đương tu bổ các đường lối cũ, mở mang thêm [illegible] mới, như lát đá [illegible] trên lề-đường ở dãy phố bờ-sông, đặt những cái ghế dài dọc [illegible] xi-[illegible] trong các phố; [illegible] trên Vọng-[illegible] kỷ-niệm rất cao ở [illegible] liên tập.

Hai là công [illegible] tạo tác và kiến trúc nhà cửa của các tư gia ở lối từ công quán đến chợ huyện, xem chừng chẳng bao lâu nữa rồi cả [illegible] đất dài rộng ấy sẽ thấy nhà cửa xán xát liền nóc với nhau.

Cả hai bên, bình như không hẹn mà vẫn cố [illegible] công gắng sức mở mang, khiến cho đất Hàn ta mau đến ngày phồn thịnh vậy.

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG
NÊN DÙNG THUỐC
QUINOFORME
hoặc ống, hoặc viên
Tại tất cả các thuộc-địa Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.
Gởi bán tại tất cả các nhà bào-chế
Nhà chế thuốc LACROIX, 29-31, Rue Philippe de Girard — PARIS.

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GA
Giữa phố hàng Gai số 83

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh ghíp và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình mệt nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì [illegible] mồ hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình khó ở, mệt nhọc lạ thường.

Chân huyết kém lắm đi, thế thì nên lồng ngay vào cho chân huyết những chất đã từ có trong khí âm à: chất sắt như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để khỏi nữa.

Uống thuốc ấy để đến dạ giày [illegible] ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường, những người nào bị bệnh ghíp mới khỏi yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ giày, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.
2056

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất qui** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người giả-yếu sức lực kém có sẽ khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

yếu đuối
vãng vọt
GẦY MÒN
Thuốc SIROP de
DESCHIENS
cô huyết bổ
Làm cho Sung túc máu men, ấy là một vị thuốc của các Lương y trữ bình
Thuốc này hiệu hơn thịch bổ tươi và các thứ thuốc có tanh sắt. - Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó.
Tiền [illegible] DESCHIENS, 9 đường Paul-Baudry và các nhà bán thuốc.

PHẢI LÀM SAO
những người YẾU ĐUỐI, MÒN MỎI
những người mệ PHỔI và CUỐNG PHỔI YẾU?
Dùng VỊ TRỪ TRÙNG ĐỘC và BỔ là
[illegible] PAUTAUBERGE
có vị CRÉOSOTE [illegible] BỔ là CHLORHYDRO-PHOSPHATE de CHAUX
[illegible] CẢM-HO lâu năm ho
TỨC NGỰC đau KHIẾU XƯƠNG, CẢY GO. Ăn
NGON có SỨC, hết đờm và ngừa
HO LAO
L. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, PARIS, et [illegible]

張桂林醫寓
BỞI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ
XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ,
TỚI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dĩ) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhưng còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưa-thưa đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.*

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nốt mụn tự kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
26, Phố Hàng Đường. — HANOI
Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ.
Các tỉnh xe đều xin hầu tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 3036

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酒補
J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
[illegible]
Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi
2089

CÁC CHỨNG ĐAU THẬN
Đau lưng
Nhức vì đau xương

HỠI NHỮNG KẺ ĐAU XƯƠNG

Những sự đau đớn, những lúc quả tim đánh mạnh, những lúc thở hồng hộc, những lúc đau lưng, những lúc mạch-máu sưng, nước tiểu-tiện đục của các người là điều tại trong máu có nhiều cặn. Còn về phần đàn-bà thì, nào kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng vì một cớ ấy cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif
Richelet

rất hiệu trong những chứng ấy chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mất lại khỏi cả các bệnh ngoài da như là hắc lào, lở và các chứng mà bệnh Giang-mai phá ra.

Thuốc này có bán ở các hàng lục-hợp to.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.
Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhạy lắm.
Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul Bert, Hanoi

SÀ-PHÒNG
DẦU THƠM XOA TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ
CIBA
Pachod Frères [illegible]
2050

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
RUE PAUL BERT, HANOI
TÉLÉPHONE Nº 126 — Adr. Tél. : MAGARÉUNIS

Từ thứ hai mồng 3 Mars đến mồng 10 mà thôi

Bán chiêu khách
CÁC THỨ ĐỒ VẢI VÀ ĐỒ DÙNG
Nước hoa và đồ rửa mặt — Áo lót thịt — Đồng-hồ
Giấy bút sách vở — Đồ tập thể-thao — Dao kéo và đồ kim khí
Các thứ đồ dùng trong nhà — Đồ tráng men và đồ sứ
Các thứ đồ dùng về việc thuốc — Các thứ đồ điện
Đồ sưởi và vệ-sinh

GIAN BÀY ĐỒ ĂN
Bán riêng các thứ hàng mới đến kỳ tàu vừa rồi
Các ngài nên nhân dịp tiền tây cao này mà mua thì được lợi

MỚI SANG NHIỀU
Chục xe — Nan hoa — Vòng bánh
Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...
Hỏi giá tại Bản-hiệu
SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO
PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN
Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhì ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI DẶN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giây thép trước 2 ngày.
Nếu đi ngay kẻo mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY
Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.
Ở Thakhek về. — Sáng chủ nhật chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hoả 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN
Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn